

Rozhovor a pozorování v psychologii - PSY253

VYUČUJÍCÍ:

Mgr. Jan Širůček, Ph.D. - garance kurzu

Kontakt: sirucek@fss.muni.cz

Konzultační hodiny po předchozí e-mailové domluvě

Mgr. Michaela Širůčková, Ph.D.- vyučující

CHARAKTERISTIKA KURZU:

Kurz je zaměřen k získání praktické dovednosti vedení rozhovoru a pozorování jako nástrojů získávání výzkumných poznatků. V průběhu celého semestru probíhají praktické nácviky rozhovoru s využitím videozáznamu, trénink v pozorování a registrace výsledků pozorování. Pozornost je věnována současným paradigmátům kvalitativního i kvantitativního výzkumu a způsobům zpracování získaných dat v jejich kontextu.

ORGANIZACE VÝUKY:

Počet kreditů: 5

Hodinová dotace: 0/2 – seminář; organizováno v blocích jednou za dva týdny, tedy 4 hodiny semináře

Ukončení kurzu: kolokvium

POŽADAVKY NA UKONČENÍ KURZU:

Povinná účast na seminářích

Reflexe komunikačních dovedností:

- Vypracujte reflexi svých komunikačních dovedností, ve které zhodnotíte svoje silné stránky, zaměříte se na to, kde máte v komunikaci rezervy. Popíšete situace, kdy se Vám snadno a kdy obtížně komunikuje. Na závěr sebereflexe se zaměřte na svoje rozvojové potřeby, tj. na čem potřebujete v komunikaci pracovat.
- Odevzdejte do 2/11/2013 do odevzdávací skříně

Analýza výzkumné studie

Najděte studii, která pro zodpovězení výzkumné otázky využila metodu pozorování. Vytvořte o ní prezentaci v délce cca 15 minut. V prezentaci odpovězte následující otázky:

- Jaká byla výzkumná otázka studie?
- Na základě čeho bylo vytvořeno pozorovací schéma?
- Jak bylo navrženo pozorovací schéma?
- Jaká byla použita metoda analýzy?
- Jaké jsou silné a slabé stránky prezentované studie?

Prezentace budou probíhat na listopadových seminářích.

Prezentaci vložte do odevzdávací skříně, soubor pojmenujte podle jmen autorů (novak_blahova.ppt)

Videozáznam vlastního vedení rozhovoru

- nahrajte 45 – 60 minutový rozhovor, který může mít Vámi zvolenou formu (anamnestický, explorační, výzkumný, ...), v rozhovoru se bude hodnotit technika jeho vedení, způsob kladení otázek, způsob navázání a udržování kontaktu s klientem (respondentem), uspořádání rozhovoru

Rozbor rozhovoru (využití přidělené videonahrávky), kde student prokáže schopnost sestavit kritéria pozorování a jeho zhodnocení.

- rozbor rozhovoru bude obsahovat: pozorovací schéma a kritéria hodnocení pozorování, způsob zaznamenávání, analýza získaných dat, závěry a zhodnocení, silné a slabé stránky pozorování
- rozsah zpracované analýzy: 6 – 8 normostran

Průběžné studium povinné a rozšiřující literatury

TÉMATA VÝUKY

1. Rozhovor a pozorování jako zdroj získávání informací
 - a. etické aspekty
 - b. triangulace získaných dat
 - c. požadavky na tazatele
 - d. silné a slabé stránky rozhovoru a pozorování
 - e. zdroje zkreslení při využití metody rozhovoru a pozorování ve výzkumu
2. Metodika vedení rozhovoru
 - a. druhy a využití rozhovoru v psychologii
 - b. fáze vedení rozhovoru
 - c. zásady tvorby otázek a jejich řazení
 - d. technika vedení rozhovoru - kladení otázek a typy otázek v rozhovoru
 - e. formy záznamu rozhovoru
 - f. zpracování a analýza dat
3. Pozorování
 - a. tvorba pozorovacího schématu, kritéria hodnocení pozorování, formy záznamu pozorování, zpracování a analýza dat
4. Technické řešení záznamu rozhovoru a pozorování
5. Možnosti analýzy dat získaných z rozhovoru a pozorování
6. Prezentace výsledků
7. Integrace poznatků o metodě rozhovoru a pozorování

LITERATURA:

Arksey, H., Knight, P. (1999). *Interviewing for social scientists: an introductory resource with examples*. Sage.

Cameron, H. (2008). *The counselling interview: a guide for the helping professions*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire : Palgrave Macmillan.

Segal, D. L., Hersen, M. (2010). *Diagnostic Interviewing*. 4th Edition. New York: Springer.

Kvale, S. (2007). *Doing interviews*. Thousand Oaks, CA : Sage Publications.

Martin, P., Bateson, P. (2009). *Úvod do teorie a metodologie měření chování*. Praha: Portál.

Rubin, H., Rubin, I. (2005). *Qualitative interviewing: the art of hearing data*. Sage.

Berman, P.S., Shopland, S. N. (2005). *Interviewing and Diagnostic Exercises For Clinical and Counseling Skills Building*. New Jersey:

Schlippe, A., Sweitzer, J. (2001). *Systemická terapie a poradenství*. Cesta Brno.

Shoukri, M. M. (2011). *Measures Of Interobserver Agreement and Reliability. Second Edition*. New York: Taylor & Francis Group.

Timuřák, L.: *Základy vedení psychoterapeutického rozhovoru*. Praha: Portál 2006.